

ڪريار
بو حوشو ينيڪ
به ۳ مانڪ يك
به شش مانڪ دو
به ساليڪ چوار روپيه دهدا
اعلان يا ايشيڪي خويي
له پره دواييدا ده نوسريت
بو دو دير ۳ آنه ده سينريت

پيشگو

حفته جار يك درده چيت

حوشتيڪ
بو پيشگو تن

ده نوسري

يڪي به آنه يڪه

— (سال ۱ ژاره ۱۸) — (روز پينچشمه ۱۰ ذى الحجه ۱۳۳۸ ۲۶ اوگوست ۱۹۲۰) —

مکتب ۽ خونيدن

به امر و تمی نظارت علیه معارف و له سر امر
حاکم سياسي له اعتبار روز سه شمه ۱۷ مانڪ اوگوست
۱۹۲۰ له مکتب نمونه سعادت قناني قيد و قبول دکری .
وله يکم مانڪ سيپتمبر ۱۹۲۰ روز چوار شمه مکتب
دکريته وه دست به دزس خونيدن دکری هر کس
هوسى هيه مندالی خوي پيني بقدر زانين خوي له صنفا
قيد دکری .

هر کس ده يه وي منداله کدی پاش نه کدوی و به
سايي خونيدنه وه کوره پي و باوک و دايکی و همو کس
و کاری خيري لی بيینی ساعتی زوتر مناله کدی بيینی بو
مکتب و هتا خونيدن تو او نکا وازی پی
نه هيني .

حکومت نعيمه کتيب ۽ دفتر ۽ قلم ۽ کاغذ ۽ مرکب
تبشیريان ده داتی و هيچيان لی ناسيني . پياوی چاک بن
أم فرصته أم نعمته کوره يه أم خونيدنه باشه له دست
در مکن و به فبروی دامنين .

کسی امر و منداله کی لم نعمته کوره يه بي بش بکا
هيچ شک نيه که کوره بوله لايینی او وه جنبو دخوا .

کلی کسم ديوه لبرامه که باويکان له خونيدن مکتب
بی بشی کردون کلی قصه سوک و خراپيان به باوک
و دايکان داوه .

منيش رجاتان لی ده کم اکر مندالی خودتان خوش
دهوی لم نعمته باشه بش داريان بکن . دياره

پجي بچيني اوه ده درويته وه .

نختی ليکی بده نه وه به قصه مندالتان مکن اкина سييني
قدرتان نازان اعتبارتان نانا سن حرمتان ناکرن . کسی
قدر . اعتبار . حرمت ده زانی که خونيدنه وار بی اکر
نصيحتيکی باشی منداليکی نه خونيدنه وار بي که لير ايوه وه
دست دکا به بوله بول . له پاش جاريکی تر شرم حضورت
لی ناکا . له ماله وه شر و هرا له درده وه ايش خراپه دست
پی دکا . روز بروزی زیاد ده کا تا توش تيهلداک و حبس
و همو خراپه يک ده بی مشهوره به کردنه وهی مکتبيک
حبس . خانه يک داده خری . ده زانم امانه له منی چاکتر
ده زان که و ابو عالم بی عمل مبن و به فرموده حضرت
محمد عليه السلام عمل بکن . (اطلبوا العلم ولو بالصعب .
اطلبوا العلم من المهد الى اللحد . لا حياة الا بالعلم) .

له باسی کوره پی علم و خونيدنه وار يدا حکايتيکی پچوک
کلستانان بو بکم : حکايت : (وقتی افتاد فتنه در شام .
هر يک از کوشه فرار فتنه) يعني وختی شر و هرا کوته
شار شامه وه له ترسا هر کسی بو پنايی رای کرد . (پسران
وزير ناقص عقل . به کدایي بروستا رفتند) کوره وزيران
نه خونيدنه وار و بی عقل که به دوات و حرمت باو کيانه وه
پشت استور بون به سوالگری کونه ديهاته وه
(روستازادگان دانشمند . به وزيری پادشاه رفتند)
کوری لادی بيه خونيدنه وار عاقله کان بون به وزير و ايش
بدست پادشاه . . مثال و . زوره ام فرموده جناب
شايخ بسه . . .

ادو در سانه که له مکتبا ده خونين قرآن کریم له کل

تجوید اعمیاد و علوم دینه یو اسلام . نحو و صرف
عربی . فارسی . انگلیزی . ریاضیات . حکمت . خط .
اخلاق . اشیا . تاریخ . جغرافیا . . الخ یو اسلام .
نصرانی . جواکه

مدیر مکتب
رشید ذکی

۴

پاش ماوه کدی

استفانسون

و

ریکای آسن

او کومله ی که درست کردنی ام ریکایه یان پی سپر رابو
مهه دسیتیان خسته سر شانی (ژوز استفانسون) .
استفانسون بو کشف و ریک خستنی ریکا که زور
ماندو بو . چونکه اهالی یه که زور یان ام ریکا درست
کردنه یان له برناخوش بو . وهایان لیک ادایه وه که اگرام
ریکا آسنه درست بکری چوار پی پکی اکوی . مریشک
هیلهکه ناکا . هوا که پيس ده بی . . . زور خرابیان
لیک ادایه وه . استفانسون له مجلس مبعوثان و اعیاندا
کلی هولی دا و خریک بو . هتا که به اعضا کانی پارلمنتوی
اکوت که لوقوموتیف ساعتی ۲۰ کیلومتره دروا باور یان
پی نه اگرد . (امر و اکسپرس که تحری لوقوموتیفی خیرایه
ساعتی ۶۰ کیلومتره دروا و همو کسپس باور ده کا) .

بم تحره استفانسون دو سال له کل مجاسدا خریک بو
و بو ام ایشه هات و چوی کرد تا داوایی بو درست
کردنی ام ریکای آسنی یلنی (لیور پول - مانچستر)
امر و مساعده قانونی ورکرت .

بلام کرانی و قوروسی ایشه که انجا روی دا و درکوت
او خلقه له نه زانینه وه لم ایشه باشه خراب تی اکه یشتن
هیچ کس نه ی او یست کویکاری لم ایشه دا بکا .
استفانسون بو امه یش زور هلاک بو . بلام له کل ام
همو هلاکی یشی دا به کرم تر له ایشه که هل اچو و دست
بردار نه بو . تاله (۱۸۳۰) ی دالی بو وه و توای
کرد .

یکی ایوت که بار کیر به کلک هیتری یکی ده یوت
واغونه کان به پت آسنن به ولاخه وه رای آکیشن
یکی ده یوت لوقوموتیفه کی استفانسون به کلک هیتری
خلقی امه ی استفانسونیان به کالته دزانی و قشمری یان
پی اگرد . نادا وایی له سر رجا و تکای همولایک کوملیک
دانیشتن که تاقی بکه نه وه بزانتن ام میکانه ی که
تالیستا درست کراوه کامیان باشته . وایان دانا که :

هر میکته یکه که هلمه کی کرج بلاو بکاته وه و شش
طونیلاتو قرص بی و له سر شش ردوره وه بروا و ساعتی
۲۰ کیلومتره ری ببری و ۲۰ طونیلاتو پش قرصی به دوی
خویدا رابکیشی و خرجی درست کردنی له ۱۳۷۵۰
فوانق زیاتر نه بی لم تاقی کردنه وه یه دا بی ام کومله له ۶
اوتوبر ۱۸۲۹ دا کوبدنه وه (لانوته) (لاسان پاره س)
(لاپرسه وه مانس) (فوزه استفانسون) ام چوار میکته یه
هاتنه میدانی تاقی کردنه وه وه . له هول پیشه وه دست
کرا به تاقی کردنه وه ی میکته کی استفانسون . ام میکته یه
له ۵۳ دقیقه دا ۱۲ میل روی به ریوه . دوا ی او میکته کی
(لانوته) تاقی کرایه وه درکوت که امه زور هیواش
اروا و کیش شت به کیش اکات انجا میکته کی (لاسان
پاره ی) و (لاپرسه وه مانس) تاقی کرایه وه . امی
دوایی یان ساعتی ۷:۸ کیلومتره آروی . بلام به
کلیک هیچ نه اهات .

له وه درکوت که رهته کی استفانسون له همویان
باشته و هو له مینه .

به سایی ام لوقوموتیفه ی استفانسونه وه هم تجارت
وهم ری رویشتن سهلتر و خپراتر کرا . استفانسونیش
انجا قدری زانرا .

رسم کردنه وه ی ریکای آسن (لیور پول - مانچستر)
له ۱۸۳۰ دا له روزی پانزی سیتمبردا کرا او (نهن) هی
له ۶۰۰ کس سوار بو و به هشت میکته را کیشرا
له فابریقه کانی استفانسونه وه کونه ری و ساعتی
۴۵ کیلومتره آروی او خلقه ی که عاجباتیان اما به
هزاران کوبونه وه و له خوشیان « هوررا هوررا » یان
ا که یانده عاسمان .

داوای ام تاربخه (روبر) ی کری که بیست پنج سال بو له برهول و خریک بونی خوی ناوی در کرد .
 (روبر) یش ریکای آسن له (لوندره) وه هتا (بیرمنگهام) واکیشا . (استفانسون) و (روبری) کری کلی ریکای تریشیان تو او کرد و له همو دنیا دا ناویان زور به برزی در کرد . ملته که یان خفریان پی وه اکردن و خویان بمانه وه هل اکیشا .

استفانسون له ۱۸۴۵ دا خوی له ایش کیشایه وه و بوخوی دانیشته هتا سال ۱۸۴۵ له ماله کیدا باغچه یه کی زور باشیشی بیک هیئا .

ام ذاته له ۱۲ سپتمبر ۱۸۴۸ دا وفاتی کرد . عالی فرمیسیکی بو راهیشت و همو ولات تعزیه ی بوکرت . هتا همو بازاری (شتر فیلد) او روزه نکرایه وه .
 به ناوی (ژورر استفانسون) هوه له (لیور پول) وله (نیو قاستل) دا دوستاتو دانراوه .

(ع . واوی تر)

۴

بغداد

۱۶ اوگست ۱۹۲۰

عرب لای محمودیه خزیان به دخالت کرده . میرزا محمدتی کربلا له لاینی عشائر نجف . کوفه . دیوانیه و آوانی تره وه ویستوبتی که یکی له بغداد بچیمته کربلا بو دانانی شروط دخالت . لبر او (کرنل هاوول ناظر مالیه عراق) چونه کربلا بو دانانی شروط دخالت .

۱۷ اوگست

شمندوفیر له سبیشی وه وک پیدشو همو روز ایش دهکات بو هاکرتنی ریبوار و بار تجارقی له ناو ریکای حله و بغداد .

۴

ق . ب

آشتی امضا کرا . مور بو به دلی هنتی کسه وه نرا .

—

طیاره له دوکلدا هل ناسی . من دیومه به شو آفری .

—

فیصل له کل فرانسه دا ری کوت . نوره ی دوزینه وه ی دژمنی ناو جرکی یه .

—

عاین بو که او نایهت . وا چاکه به دویدا چی .

—

کالک به پلجا دین . لوخواره به اژنو ایشکین .

—

دانیان له ایسقان کار ناکا . کلکیان له بنا قرتا .

—

حج کس بم نشتانه باورکا . ایمانی ضرر دینی .

—

طیاره به صاچه آخن . ریشوله نبی امه حالی بی .

—

تل هاتوه له بغدادوه . چاوی کلیکی کال کرده وه .

—

« ع . اوی تر »

۴

بغداد

۲۲ اوگست ۱۹۲۰

میرزا محمدتی مجتهد که زور پیرو دا کوئبو ودمیه که نخوشه روز ۱۷ مانک اوگست وفاتی کرد له کربلا .

۴

۲۲ منته

دوینی له دوری بعقوبه له طیاره وه بومبای زوریان بسر عربیه کافی اوناوه دا رژانوه .

۴

کرکوک

٢٣ اوكست ١٩٢٠

عاصی حسین عمید که له جبل حمزیه وه هاتو کرایه وه شوپنی خوی لوی آرامی کرت .

همو مشایخ طالبانی مجلسیگان کرت ومضطبه یان نارد بولای حاکم سیاسی کرکوک راستی ویکیتی خویان نشاندا .
وحزبه ده کن او پینچ آواییه نزیك لیلان که ویستیان طالبانی بد ناو بکن تمی بکرین .

٤

سنکاو

شیخ عبدالقادر افندی کو پته لم روزانه دا له سنکاو ده بی هنی کسی بدین دست ده کن به قسه هیچ و پوچ وخریکی بونی تیک دانی پیری خلق . بو امه که هیچ شتیک خراب روندان نوک له پاشتردا بدریته بال شیخ عبدالقادر افندی خوی ده چینه کرچینه لکل چن سوار یکدا بو آکاداری انبار هر او روزه خبر که یشته چم جمال و سلیمانی شیخ عبدالقادر هاتوته کرچینه .

له سلیمانییه وه کپتان لیز صاحب بو تی کیشتن و پرسیماری ام ایشه لکل چن سواره یکی عسکر نیرا بو سنکاو وختی که کپتان لیز چوه اوی و تی که یشت و چاوی به شیخ عبدالقادر کوت و زانرا که شیخ عبدالقادر به پیری خراب نه هاتوه بو خدمت نشاندان هاتوه کپتان لیز نویسی بو حاکم سلیمانی و لپاشدا خوشی هاتوه شار چاوی به حاکم کوت و عفوی بو شیخ عبدالقادر ورکرت و کرایه وه سنکاو ایش و کاری ناحیه سنکاو له ژپر نماشا کردنی شیخ عبدالقادر ده بیت .

٤

هاتن

جناب عباس آغای سلیم آغای پشدری روژی ٢٣ ماڤک لکل چن سوار یکی خوی تشریفی هیتایه سلیمانی بو چاوپیکوتنی حاکم رنکه تاچن روزیک له سلیمانی بمینیته وه .

٤

کورین

مدیر پولیس حاجی آغا بو به مدیر قره داغ . مدیر قره داغ محمد فؤاد بک بو به مدیر تانجرو . مدیر تانجرو عونی افندی بو به مدیر پولیس .

مدیر سورداش احمد بک بو مانیک که نماشای هنی ایشی خوی بکات ایزنی ور کرتوه عبدالحمید افندی کاتب تحریر بلدییه کرا بو یکل احمد بک . له جیکای عبدالحمید افندی شخری بک مأموز مال پیشسوی ماوت دانراوه .

٤

بو زانین

ام جزئی قوربانیه له هول روزه وه هتا روز چوارم مأموره کان نه چنه دائره بو ایش ام چوار روزه همو ایزنین .

حاکم سیاسی

میجر سون

٤

بو زانین همو کس

له بر کوره بی شار سلیمانی و آرزو و شوق اهالی و بو خاطری مقالیان زیاتر له معارف بش ورکن و له دوری ریکو بان سرما و کرمای زور نه چیرن وا چاک بینرا که مکتبیکه تر بکریته وه . له بر امه له که ره کی در که زین مالی حاجی احمد چلبی موصلی چاک و پاک کرایه وه . و کرا به مکتب اولیه . او مکتبه چوار صنفی ده بیت او درسانه ی که له دو صنف اولیه و دو صنف ابتدائی مکتب نمونه سمادتا ده خوینیت له ویشا ده خوینین . او کسانه که مالیان له ویوه نزیکه له اول روز پاش چیرنه وه هتا آخری ماڤک او کتوبر (تشرین اول) منالیان برن و بیان نوسن .

معاون حاکم سیاسی

کپتان دکلس

٤

له چاپخانه حکومت له سلیمانی چاپکرا